

Velferdsalliansen

Fra: Dag Westerheim [dag@velferdsalliansen.no]

Sendt: 19. september 2008 00:11

Til: Postmottak AID

Kopi: post@velferdsalliansen.no

Emne: Velferdsalliansens høringuttalelse vedr. - forslag til forenklinger i regelverket om arbeidsmarkedstiltak med videre

Vår ref.
Deres ref.
Dato

Tiltak190908
200700670-/AAO
17.07.2008

Forslag til endringer i regelverket for arbeidsmarkedstiltakene

velferdsalliansens høringuttalelse i.f.b med forslag til endringer i tiltaksregelverket.

1. Høringsfrist: Vi vil for framtiden be om at høringuttalelser gis en frist på minimum 3 mnd.

2. Arbeidsevnevurdering: I fjor ble vi lovet å bli tatt med på råd i den videre utarbeidelsesprosessen i arbeidet med arbeidsevnevurderinger for statlige og kommunale tiltak. Det er med skuffelse at vi ser at metodikk og samhandlingsprinsippene for arbeidsevne verktøyene kommer inn bakveien via vanlige høringnotater uten at brukerne er tatt med på råd for hvilke prinsipper som skal gjelde for arbeidsevneverktøyene, det siste året. Den manglende informasjon og informasjonsflyten i utviklingen av arbeidsevnevurderinger som er foreslått hjemlet i arbeids- og velferdsforvaltingsloven §14.a er tatt opp i våres med NAV og departementet i.f.b. med faglige møter eller andre samlinger hvor alliansen og departementet sitter i felles utvalg/evalueringsgrupper. Ut fra hva som er beskrevet i høringnotatet er verken utvikling av samhandlingsarenaen mellom tiltaksdeltaker og systemnivå eller skjevdelingen i maktforholdet mellom tiltaksdeltaker og systemnivå tatt hensyn til i høringnotatet. Således blir det nye navn og fine ord på gamle verktøy som tidligere er brukt i eksisterende tiltak som er realiteten i innholdet i utkastet til forskrift. Vi har tidligere skrevet til departementet om viktige prinsipper som bør ligge til grunn for arbeidsevnevurderinger.

"Arbeidsevnevurdering, brukervedvirkning og tiltakstilbud: ". Et hovedpunkt som allerede er fremmet fra alliansens side samt fra andre brukerorganisasjonene er vetorett vedrørende innhold og tiltak i handlingsplanen fra brukerens side. Maktforholdet er i utgangspunktet skjevt mellom NAV og bruker. Målet må være økt eierskap til prosessen også for brukerne ved at grunnprinsippene i brukervedvirkningsaspektet på individuelt nivå må endres fra tilbud til etterspørsel, dvs. reell brukervedvirkning og innflytelse over egen situasjon. Ressursprofilen som utarbeides på grunnlag av behovsvurderinger og egenvurdering må ha et innhold hvor tiltaksinnholdet har en høyere grad av individuell tilpasning med utgangspunkt i brukernes ønsker, enn dagens ofte standardiserte tiltakstilbud bestilt av innkjøpsenhetene i NAV. En større tilpasning til individuelle AMO kurs og annen opplæring vil hindre at tiltaksperiodene forlenges pga. gapet mellom brukerens behov og NAVs tilbud.

- Aktivitetsplan/Individuell plan:
Begge parter må godkjenne planene og skrive under. åplanene bør ha fokus på brukerens motivasjon -å som noe positivt og være et verktøy for egenvurdering.

Velferdsalliansen

- Revidering av aktivitetsplan/oppfølgingsplan:
Verktøyene bør være fleksible hvor avklaringsperioden og det tiltaksløp som da er arbeidet fram i en aktivitetsplan mellom bruker og NAV ikke er låst for resten av tiltaksperioden, men evalueres gjennom løpende dialogmøter mellom deltaker og etat minst 2 ganger i året. Aktivitetsplanen er et verktøy som eies av bruker.

- Tiltakstilbudet:
For å få et likeverdig geografisk tilbud for brukerne bør og fjernundervisning for opplæringstiltak/kompetansehevende tiltak brukes aktivt. Tiltakstilbudet bør og i størst mulig grad gi formell kompetanse.

- Tilvisning av arbeid etter tiltak:
For alle grupper både for ordinære og de med nedsatt arbeidsevne: -
Arbeidstilbud av enhver art versus relevant arbeid for person på rett plass. Det bør være et mål at arbeidet er relevant i forhold til tiltaksdeltakers aktivitetsplan. Her bør det gjøres grundig arbeid i avklaringsfasen og de etterfølgende oppfølgingsmøter slik at det ikke blir vilkårlig hva slags arbeid en blir tilvist etter tariff og sedvane. Det bør være opp til den enkelte søker å finne seg relevant arbeid for å hindre tilbakefall til stønadssystemet ved at feil person har havnet på feil plass etter NAVs tilvisning. Å beholde eierforholdet til prosessen hos tiltaksdeltaker er viktig i alle faser i tiltaksløpet, også i siste del av tiltaksløpet.

- Anke for arbeidsevnevurderinger og handlingsplan:
I Regjeringens videre arbeid ber vi om at det utredes en felles ankeinstans for kommunale og statlige tiltak og ytelser eventuelt under NAV paraplyen. Det bør og innføres et andre trinn for ankebehandling av enkeltvedtak vedrørende tiltak, behovsvurdering samt vurdering av saksbehandling. Kompetansen for en slik andre trinns ankeinstans bør ligge under en uavhengig enhet utenom forvaltningen å la Trygderetten.

Det viktigste for departementets videre arbeid er å ha et brukerperspektiv sett fra brukernes ståsted. Å skape et kraftfullt og felles avklaringsverktøy som forenkler tiltaksprosessen for statlige og kommunale tiltak. Da må brukeren reelt tas med på beslutningene om handlingsplan og tiltaksbruk for å unngå sløsing av ressurser vedr. tiltaksbruk pga. manglende relevans og innflytelse på framdriftsplan fra brukers ståsted.

Brukerens innflytelse og eierforhold må være et bærende prinsipp i arbeidsevnevurderingsprosessen og samhandlingsarenaen mellom NAV og den som har behov for avklaring, tiltak og handlingsplan.

Avklaringsperioden for første gangs ordinære arbeidssøkere kan ut fra vårt ståsted settes til 4 uker som i departementets forslag. For langtidsledige samt andre med nedsatt arbeidsevne bør hovedregelen for avklaringsperioden være inntil 12 uker pga. mer arbeidsintensiv utforming av handlingsplaner.

3. Inntektssikring- felles prinsipp for tiltakene

For deltakere på statlige og kommunale tiltak må det settes et inntektsgulv for tiltaksdeltakere på minimum SIFO nivå som ligger i bunn hvis eksisterende ytelser ikke sikrer de en tilsvarende nettoytelse på et slikt nivå. Et overordnet prinsipp som vil hjelpe til å få motiverte og handlekraftige tiltaksbrukere er ytelser å leve av. En netto stønad etter skatt på minimum EUS

Velferdsalliansen

fattigdomsgrense (dvs. brutto 3 G) bør være et minimum som gjeldende prinsipp. Før 1997 mottok eksempelvis yrkeshemmede på tiltak stønad til husholdningsutgifter i tiltaksperioder. Etter at ordningen bortfalt uttrykte bla. mange uføretrygdde en minsket motivasjon til å delta i tiltak samt komme seg ut av varige ordninger gjennom deltakelse i arbeidsrettede og kompetansegivende tiltak, pga vanskelig økonomisk situasjon i utgangspunktet.

4. Ungdomsgaranti

Vi ber om at den skisserte aldersgrense for ordinær utdanning over tiltaksbudsjettet settes ned til 19 år. Den tidligere aldersgrensen for ungdomsgarantien på midten av 1990 tallet var på 20 - 24 år settes til 19 - 25 år som er i tråd med Soria Moria erklæringen.

5. Kommentarer til forskrift:

§1-6. OG § 4-2 - Arbeidspraksis - Fortrengningseffekt:

Velferdsalliansen vil at dagens grense på 10 mnd. opprettholdes pga. fortrengningseffekten av ordinær arbeidskraft og tidligere erfaringer med omfattende misbruk av oppretting av praksisplasser i offentlig og privat virksomhet.

Målet må være å få arbeidsgivere til raskest mulig å tilsette mennesker i ordinære stillinger og da eventuelt ved bruk av lønnstilskudd i en overgangsperiode.

6. §2-1 Velferdsalliansen refererer til sitt notat om arbeidsevnevurderinger under pkt. 2 og de bærende prinsipper for god samhandling mellom partene. Vetorett fra brukers side er viktig. Slik forskriftsteksten er utformet har den ikke tatt opp i seg de elementer som brukerorganisasjonene har kommet med det siste året eller de rammebetingelser for brukermedvirkning som ble lagt av NAV interim verken på system eller individnivå. Dette er skuffende.

7. §2-2 Varighet: henviser til tidligere kommentar under pkt. 2 i denne høringsuttalelse:"

"Avklaringsperioden for første gangs ordinære arbeidssøkere kan ut fra vårt ståsted settes til 4 uker som i departementets forslag. For langtidsledige samt andre med nedsatt arbeidsevne bør hovedregelen for avklaringsperioden være inntil 12 uker pga. mer arbeidsintensiv utforming av handlingsplaner."

8. §5-1 Oppfølging: Vi henviser til høringsuttalelsen vi ga vedrørende arbeidsavklaringspenger og pkt.. 2 i dette skriv.

- "Revidering av aktivitetsplan/oppfølgingsplan":
Verktøyene bør være fleksible hvor avklaringsperioden og det tiltaksløp som da er arbeidet fram i en aktivitetsplan mellom bruker og NAV, ikke er låst for resten av tiltaksperioden, men evalueres gjennom løpende dialogmøter mellom deltaker og etat minst 2 ganger i året. Aktivitetsplanen er et verktøy som eies av bruker."

9. §6.2 alder opplæring: Vi ber om at dette sees i sammenheng med kommunale tiltak eksempelvis Kvalifiseringsprogrammet og at aldersgrensen settes til 19 år samt i sammenheng med Soria Moria erklæringens pkt. vedrørende ungdomsgaranti for grupper mellom 19 - 25 år.

Velferdsalliansen

10. §6-4 Vi etterlyser samspillet mellom bruker og NAV – Her må det være en økt likevektfordeling mellom NAV og bruker og maktforholdet de imellom. Bruker må ha en avgjørende innflytelse på videre tiltaksløp som er nødvendig for å få høvelig arbeid.

11. §7-3 Lønnstilskudd: Praksis med tilskuddsatser har vært varierende de siste 5 år. Pga. budsjettsituasjonen til Aetat for noen år tilbake trakk de tilbake tilsagn om prosentvis tilskudd og begrenset det totale tilskuddet månedlige tilskuddet til kr. 10.000 kr. Hvordan praksis er i dag har vi ikke forhørt oss om men for noen av bedriftene som tilsatte mennesker på lønnstilskudd fikk overgangen fra prosentvis dekning til kronebeløp likviditetsmessige følger. Noen opphørte å eksistere mens andre kom seg gjennom den økonomiske kneika. Forutsigbarhet for arbeidsgiver må være et "must" når det gjelder tilskuddsatser og at en prosentvis lønnsrefusjon ikke kan gjøres om til beløpsmessige grenser hvis dette ikke er hjemlet i forskriften i forkant.

12. §7-5 For lønnstilskudd: Lønnstilskudd er det tiltaket som har hatt størst effekt med hensyn til varig sysselsetting. Det har vært en sedvane for tildeling under Aetat tiden at bedriften skal ansette ordinært minst for en like lang periode som de har mottatt lønnstilskudd. Majoriteten av de seriøse bedriftene har brukt dette som et virkemiddel i den ansattes prøvetid. Vår erfaring og tilbakemeldinger fra bla. privat sektor har vist at selv om det ikke alltid er alle som får ordinær tilsetting etter prøvetiden med lønnstilskudd, er lønnstilskudd det tiltaket som virker best. At positive eksempler på bruk av lønnstilskudd hvor eksempelvis 4 av 5 arbeidssøkere på lønnstilskudd får ordinær ansettelse etter 6 måneders prøvetid i en bedrift, viser at det er viktig å sile ut useriøse bedrifter fra lønnstilskuddsordningen både i privat og offentlig sektor som i utstrakt grad misbruker sedvanen med å tilsette for minst like lang periode som mottatt lønnstilskudd.

13.

ANDRE KOMMENTARER TIL HØRINGSNOTATET

A: Høringsnotatets side 6 pkt. 4 alternativ modell for sammenslåing av avklarings- og oppfølgingstiltak:

Å ha ulike avklaringsmodeller for avklaring og oppfølgingstiltak for de med nedsatt arbeidsevne. Vårt forslag under pkt. 2 i høringsuttalelsen om arbeidsevnevurderinger gir en generell vurdering av hvordan arbeidssøkerkarrierer kan avklares og følges opp.

Prinsippene for den skisse vi har gitt tidligere vedr. tiltaksløp og oppfølging for arbeidsavklaringspenger samt for kvalifiseringsstønning under pkt. 2 i høringsuttalelsen kan jfr. vårt syn gjelde som et generelt verktøy for både de med nedsatt arbeidsevne på kommunale tiltak og statlige tiltak. Prinsippene når det gjelder oppfølging gjelder ordinære arbeidssøkere med langtidsledighetsstatus men da med en kortere avklaringsperiode (4 uker) enn for grupper med nedsatt arbeidsevne (12 uker).

Felles prinsipper for både statlige og kommunale tiltak men med forskjellige del elementer og innhold i tiltaksløpet er viktige i arbeidsevnevurderingens avklarings og oppfølgingssløp.

B: høringsnotatets side 5. Utvidelse av målgruppen for arbeidsrettet rehabilitering:

Velferdsalliansen

Å innlemme mennesker på medisinsk rehabilitering og tidsbegrenset uførestønad fra den 1. januar 2009 virker unødig. Disse innlemmes i regelverket for arbeidsavklaringspenger fra våren 2009 av og vi ser derfor ingen hensikt i å innlemme disse gruppene for en så kort periode.

C: Høringsnotatets side 8: For grupper med nedsatt arbeidsevne og inntektssikring: Vi henviser til tidligere krav om at stønad til livsopphold gjeninnføres for de som gjennomgår tiltaksløp. Dette for at tiltaksdeltaker skal kunne fokusere på tiltaksløpet og ikke økonomi underveis.

D: Høringsnotatets side. 8. Maksimalsatser for tiltak: det har over mange år nå vært innført beløpsgrenser men disse grensene har vært for lave for bla. de på yrkesrettet attføring. Vi foreslår en økning på 50% i rammeverket for kompetansehevende tiltak og opplæring i denne uttalelse.

E: Side 9 i høringsnotatet. Aldersgrenser: vi finner det hensiktsmessig at det i.f.b. deltakelse gjennom kvalifiseringsprogrammet og målgruppene under statlige tiltak er hensiktsmessig med aldersgrenser som går ned til 19 år jfr. tidligere praksis med ungdomsgaranti og Soria Moria erklæringens pkt. om dette.

Oslo 18 september 2008-09-18

Rolf Solvang (sign)

Styreleder
Westerheim

Dag

Rådgiver